

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XV.

V Ljubljani, v torek, 3. maja 1932.

Štev. 51.

Trgovine in točilna taksa

(Dopis iz trgovskih krogov.)

Točilne takse so po novih predpisih v najožji zvezi z nadomestilom državne in banovinske trošarine. Ta ozka zveza je pa na škodo trgovinam, ki so glede izmere točilne takse v znatno slabšem položaju nego gostilne in druge točilnice pijač. Trgovine, ki točijo pijače, plačujejo neglede na kraj, kjer so, najvišje takse po točkah a) b) in c) tar. post. 62., to je 1500 Din, 1000 Din ali 750 Din polletno tako, da so trgovine obremenjene s točilno takso v višji zmeri nego so obremenjene gostilne in druge točilnice pijač, daši je v obeh primerih osnova količina potočenih pijač. Razlika obstoji v tem, da tvorijo trgovine glede točilne takse posebno skupino in da se jim točilna taksa odmerja v okviru te skupine ali s 1500 Din, ali s 1000 Din, ali pa s 750 Din. Praktično je trgovina plačala najvišjo takso že, če je stočila samo en del one količine pijač, katero je stočil gostilničar. Ali so razlogi za različno obremenitev trgovin in gostiln, ki je podana že po zakonu, upravičeni ali ne, nočemo za sedaj preiskovati, ugotovili pa moramo, da bi bilo edino pravično, da bi neglede na vrsto točilnice odmerjali točilno takso po količini potočenih pijač.

Posledice različne obremenitve se bodo pa pokazale tudi pri pobiranju nadomestila državne in banovinske trošarine. Zakon o državni trošarini nalaga to nadomestilo v enaki izmeri točilcem na drobno in trgovinam, ki prodajajo pijače za konzum v poslovnih prostorih. Tarifa za pobiranje je določena za štiri skupine, to je prilagojena je skupinam, po katerih plačujejo točilno takso točilci na drobno. Vsled tega je v zakonu ostalo odprto vprašanje, po kateri skupini naj plačujejo nadomestilo trgovski točilci. Ministrstvo za finance je rešilo to vprašanje v posebnem razpisu, katero je za izvajanje novih trošarinskih predpisov poslalo finančnim direktorjem. V tem razpisu odreja, da plačajo trgovski točilci nadomestilo za trošarino po višini odmerjene točilne takse. Ako jim je odmerjena taksa letnih 3000 Din, plačajo nadomestilo po prvi skupini, pri taksi letnih 2000 Din po drugi skupini, pri taksi letnih 1500 Din pa po tretji ali četrti skupini dotičnega kraja in sicer samo ti slednji se razdele v te skupine po prometu, to je po količini stočenih pijač.

Vprašanje je sicer na ta način jako nesporno rešeno, vendar pa s tako rešitvijo naša trgovina ne more biti sporazumna, ker je v njeno škodo, vsaj v onih primerih, v katerih plačuje takso letnih 3000 ali 2000 Din, ker se pri tej taksi avtomatično uvrsti v prvo, odnosno v drugo skupino, po kateri mora plačevati nadomestilo za državno trošarino.

Že preje smo omenili, da se za trgovske točilce točilna taksa odmerja v posebni skupini. V okviru te skupine je bil uvrščen v prvo ali drugo skupino trgovski točilec, ki bi v skupini gostilničarjev plačal točilno takso gotovo v nižji skupini, če bi se mu odmerjala po količini stočenih pijač, nego jo plača v trgovski skupini. Zato gotovo ni pravično, da se trgovske točilce uvršča v skupine za plačevanje nadomestila avtomatično.

Nadomestilo za trošarino bi se moralo pobirati po količini iztočenih pijač, pa naj jih toči gostilničar ali trgovec. Zato bi bilo edino pravično, da se trgovske točilce, predno se jim predpiše nadomestilo, nanovo razvrsti

v listo skupino, v katero spadajo po količini iztočenih pijač, ker vendar ne gre, da bi trgovski točilec samo za to, ker je trgovec moral plačati od iste

količine pijač večje nadomestilo nego ga plača gostilničar. Obveljati mora edino pravilno načelo: Za iste pravice, iste dolžnosti. I. P.

Milivoje M. Savič:

Odpovejmo trgovinske pogodbe in opredelimo se napram sedanjim interesom

Ko smo sklepali naše trgovinske pogodbe, tedaj ni bilo niti deviznih omejitev, niti povišanja carin in niti omejitev uvoza potom kontingentiranja.

Tedaj je bilo mogoče izvoziti blaga, kolikor se ga je hotelo, mogli smo dobiti denar in prinesiti ga domov. Sedaj pa ne moremo nekateroga blaga izvoziti radi visokih carin, drugega radi omejitev potom kontingentiranja, a denarja ali sploh ne moremo izvoziti ali pa samo na podlagi gotovega pravilnika, ki zelo otežuje izvoz.

Medtem ko tako postopajo bivši kupci našega blaga, pa se mi držimo pogodb in dopuščamo, da vsak uvozi kolikor hoče in kar hoče in dovoljujemo izvoz denarja kolikor in kamor kdo hoče.

To je treba spremeniti, na poti pa so nam pogodbe; da pa bomo imeli čisto vest, da spoštujemo mednarodne pogodbe, odpovejmo vse trgovinske pogodbe.

Pobijati moramo uvoz tujega blaga radi našega dinarja, a tega ne moremo doseči, dokler ne odpovemo trgovinskih pogodb, katere vsebujejo sorazmerno nizke carine, ki onemogočujejo sedanji uvoz.

Naši poljedelci zahtevajo, da se uvedejo carine na gotove predmete, katerih uvoz je sedaj svoboden, iz katerih se izdelujejo doma predmeti, kojih carine so pa vezane s trgovinsko-pogodbenimi postavkami.

Ako zadovoljimo poljedelce in uvedemo visoke carine, n. pr. na oljno seme, loj, kožo, ječmen, volno itd., a ne povišamo carine na njih izdelke, — in to je mogoče le s tem, da odpovemo pogodb, kjer so te carinske postavke fiksirane, bomo upro-

pastili proizvajalce olja, strojarje, izdelovalce volnenih izdelkov in škodovali industriji mila, pijač itd. Poljedelce bomo zadovoljili, če odpovemo pogodbem ter da z ozirom na carine na surovino, določimo tudi višje carine na olje, mlo, volnene izdelke, pijače, ustrojeno usnje in obutev, ter da tedaj s temi carinami zmanjšamo tujji uvoz.

Državna blagajna potrebuje danes carinske prihode, ker pa ti padajo, bi se morale upeljati carine na gotove svobodne surovine, na gotove surovine in polizdelke povišati, a tega ne moremo napraviti, dokler se do sedaj vezane carine na te surovine in polizdelke v pogodbah ne odpovejo, ker v nasprotnem primeru bi uničili naše producente.

Interesi državne obrambe zahtevajo, da se uvedejo in povišajo carine na gotove proizvode, ki so vezane s trgovinskimi pogodbami, a to je mogoče napraviti le s tem, da odpovemo trgovinske pogodbe.

Naše obrtnike in delavce, ki potrošijo 45% naših poljedelskih produktov, od onih ki prihajajo v trgovino, moramo še bolj kot do sedaj zaposliti, a to je mogoče doseči samo na račun zmanjšane uvoza tujega blaga, a tega je mogoče zmanjšati samo če se odpovemo trgovinske pogodbe z nizkimi vezanimi carinami in uvedejo nove povišane carine.

Iz vseh teh razlogov je treba zastarele trgovinske pogodbe odpovedati in skleniti nove, ki bodo odgovarjale našim sedanjim interesom.

Še ena misel k načrtu zakona o pobijanju draginje

Celje, dne 2. maja 1932.

Izmenjavanje misli k načrtu zakona o pobijanju draginje je nekako potihnilo. Navidezno vsaj! Da se pa obvarujemo presenečenj, je dobro, da gledamo malo naprej in se sprijaznimo z mislijo, da načrt ne bo ostal samo načrt, marveč da postane tudi zakon, kar ni izključeno. Spričo te domneve moramo že naprej delati in zbirati gradivo, da bomo pripravljani na ponovni naskok. Če se nam posreči ta naskok docela odbiti, bo dobro, toda razmišljati moramo, kaj storimo, če se nam to ne posreči. No, za ta primer nekoliko vrstic.

Dovolj se je že obravnavalo, kakšne bi bile posledice, če se ta zakon v sedanji krizi uveljavi. O tem so si na jasnem ne samo gospodarski krogi, katerih se ta zakon tiče, temveč tudi vlada. Teda vlada ima težak položaj. Poslušati mora želje naroda, in če narod kaj želi, se mora vlada ukloniti. Dolžnost vlade je le ta, da razne zahteve naroda uredi tako, da ne zadenejo na kako nepremišljenost, ki mesto da bi narodu koristile, zelo škodujejo. Tako tudi v tem slučaju.

Del naroda zahteva, da se načrt zakona uveljavi, del naroda pa to odločno odklanja. Pogledati moramo, kateri del naroda zahteva, da dobi zakon moč in kateri je proti temu. — Uveljavljanje zakona zahteva oni del naroda, ki predstavlja potrošnike, torej konzumente. Temu nasproti pa stojijo gospodarski krogi. Številčno tvorijo konzumenti ogromno večino. Ta številčna absolutna večina zahteva z gromkim vpitjem zaščito zase, ker ne zaupa v iskrenost manjšine. Vlada to zahtevo sliši — saj jo mora slišati — torej mora nekaj ukreniti, da ji ustreže in ji je tudi ustregla v obliki

objave načrta zakona. S tem stopa previdno dalje, da čuje še drugo plat zvona.

Manjšinski del naroda vidi, da se mu namerava npriti krivica in tej se stavi v bran z vso odločnostjo. Vlada opazuje boj, ki se odigrava med obema taboroma naroda, vidi, da en del ne zaupa drugemu, zato mora odločiti tako, da bo medsebojno zaupanje zopet vzpostavljeno. Če pojde tako odločitev brez žrtev — o tem ni mogoče prorokovati. Vprašanje je, ali bo v tem boju odločila številčna ali finančna premoč? Vzemimo, da bo odločila številčna premoč. V tem primeru pa ne sme dopustiti vlada, da se godi krivica številčni manjšini. Zato mora vlada za ta slučaj v zakonu ubrati srednjo pot. In baš o tej hočemo spregovoriti nekaj besed.

Načrt zakona govori med drugim tudi o odborih, ki bi se morali postavljati v posameznih krajih. Njih naloga bi bila, da posameznim živlenskim potrebščinam postavljajo najvišjo prodajno ceno. To je v tem načrtu nekaj novega in zelo važnega za one, na katere bi se zakon nanašal. Načrt zakona govori pa tudi o tem, da sme vsaka zasebna stranka naznaniti trgovca, obrtnika ali industrija policijski oblasti, kadar se ji zljubi. To določilo je trdo in mačehovsko ter daje relativni večini naroda priliko, da budno pazi nad poslovanjem pridobitnika. Kako naj pridobitniki, proti katerim je ta načrt zakona haperjen, gobjo zaupanje nasproti potrošnikom, ki zahtevajo v svoji nezaupljivosti do svojih sodržavljanov strogo nadzorstvo in vse mogoče kontrole? Ali ni mogoče, da se tudi med potrošniki najdejo Judeži? Če vlada pravica, vprašujemo, dali niso tudi pridobitniki za take primere upravi-

Nadaljevanje na 3. strani.

Tujski promet in naše občine

(Referat mag. svetnika dr. A. Brileja na seji županske zveze 20. IV. 1932.)

Tujski promet je zlasti v povojnem času beseda in pojem, ki se čuje ob vsaki priliki in stoji vse bolj na vidnem mestu v gospodarskih kalkulacijah države, pokrajine in občine. Dasi je tujski promet v nekem omejenem obsegu obstojal tudi že v starem in srednjem veku, ko so ljudje tudi že potovali za zabavo in razvedrilo, je vendar o pravem tujskem prometu v današnjem smislu besede moč govoriti šele od onega časa dalje, ko sta železnica in paroplovba premostili prej ogromne razdalje in »vzhod približali zapadu«. — Ozemlja in dežele, ki so se odlikovale po znamenitih naravnih lepota in zgodovinskih in umetnostnih zbirkah, so pričele privabljati leto za letom naraščajoče množice potujočega naroda. Zlasti sta stopili v tem pogledu v ospredje dve državi, v kateri se je do pred vojne stekal glavni tok tujcev in z njimi ogromni dohodki: to sta bili Italija in Svica.

Ti dve državi živita v veliki meri od tujkega prometa in bi bili izpostavljeni nevarnim gospodarskim krizam, ako bi tujski promet pri njih iz kateregakoli razloga mahoma usahnil.

Že pred vojno, zlasti pa še po vojni so začele tudi druge države uvidevati in spoznavati velikanske koristi, ki jih lahko nudi tujski promet; nastal je velik lov na tujsko-prometne milijone, te tekme in tega lava se udeležujejo danes že skoro vse države sveta, niti bogata Amerika ne podcenjuje velike gospodarske važnosti dela in propagande na tujsko-prometnem polju.

Tujski promet je danes tako važen činitelj, da se je z njim začela baviti tudi znanost. Prvi so naravno pričeli znanstveno raziskovati temelje in bistvo tujkega prometa Italijani; med njimi je najvidnejša osebnost Mariotti, generalni direktor Ente Nazionale per le Industrie Turistiche in profesor tujsko-prometne vede na univerzi v Rimu. Druga dežela, ki se je pričela teoretično baviti s tujkim prometom, pa je seveda Nemčija, ki ima itak v vsaki novi disciplini, veda in znanosti obširno literaturo. Raziskovanja o tujkem prometu vodi tu »Forschungsinstitut für den Fremdenverkehr«, ki je priključen trgovski visoki šoli v Berlinu in stoji pod vodstvom prof. dr. Roberta Glücksmanna, ki izdaja »Archiv für den Fremdenverkehr«, četrtletno revijo, pri kateri sodelujejo vse nemške kapacitete na polju tujkega prometa. Ta dva moža, Mariottija in Glücksmanna, lahko imenujemo danes najznamenitejša znanstvenika v panogi tujkega prometa. Na njune misli in izvajanja se bomo še povrnili.

Ako hočemo ugotoviti bistvo tujkega prometa, bomo označili kot tujski promet vsake vrste potovanja, ki se izvrši bodisi radi razvedrila, zabave, poslovnega ali poklicnega udeleževanja, mnogokdaj tudi radi posebnih prireditvev in dogodkov, pri čemer je glavna okoliščina, da popotnik (tujec) le mimogrede in prehodno zapusti svoje stalno bivališče (Börmann).

Na dviganje in padanje tujkega prometa, na njega postanek, razvoj in upadek učinkuje in vpliva cela vrsta činiteljev, s katerimi se hočemo nekoliko podrobneje pečati. — Nasplošno so eden najvažnejših faktorjev naravne, prirodne razmere; k tem spadajo geografske razmere, klimatološke, balneološke okoliščine itd. Nič manj važne za tujski promet pa so tudi od narave dane kulturne razmere in okoliščine. S teh vidikov se dajo tujsko-prometni kraji deliti na zdravilišča (Karlovy Vary, Pyštian), letovišča, dalje na kraje, ki so znameniti po svoji zgodovini, po religioznih dogodkih (Rim, Lourdes, Palestina, Meka), po umetnosti (Florenza, Monakovo, Pariz), dalje kot gospodarski centri (London), kot središča športnega udeleževanja, znamenita mondenska zabavišča (Biarritz, Monté Carlo), politični ali

diplomatski centri (Zeneva), končno pa tudi kraji mirnega podeželskega življenja. Često se tudi več lastnosti združuje pri enem kraju, ki je lahko hkrati pokrajinsko lep, — znamenit po svojih zgodovinskih spomenikih in še središče umetniškega življenja (kot Salzburg) itd. — Čim več raznih privlačnih momentov ima kraj, tem več pogojev ima za ugoden razvoj tujskega prometa.

Poleg geografskih in klimatskih pogojev so pa za posamezne kraje tudi zelo važne vremenske razmere. Jasno je, da je tujski dotok v posameznem kraju tem manjši, čim večja je povprečna množina padavin in čim neugodnejše so na splošno vremenske prilike.

Poleg okoliščin, ki so že od narave dane, določajo, oblikujejo in učinkujejo na tujski promet v veliki meri tudi gospodarske in politične razmere. Med gospodarskimi okoliščinami, pomembnimi za tujski promet, naj navedemo predvsem premoženjsko stanje (dohodke) naroda. One narodnosti, pri katerih je povprečni dohodek posameznika na visoki stopnji, ali kjer je, kakor pravimo, standard of life visok, pošilja tudi večji tok svojih ljudi v inozemstvo. Potovanje za zabavo je bolj ali manj luksusna zadeva in to zabavo si lahko privoščijo večinoma le oni, katerih dohodki segajo redoma močno nad eksistenčni minimum. Zanimiva, dasi silno težka je ugotovitev narodnega dohodka, ki je važnejša za tujski promet kot ugotovitev nar. premoženja pri posameznih državah. — Dr. Borman ceni (po raznih privatnih virih povprečni letni dohodek, v RM po l. 1918. kakor sledi:

Nemčija	l. 1929. 1095 RM,
Francija	l. 1928. 975 RM,
Velika Britanija	l. 1928. 1465 RM,
Italija	l. 1928. 460 RM,
Nizozemska	l. 1927. 1230 RM,
Uedinjene države S. A.	l. 1928. 3160 RM.

Kakor je sicer ta pregled približen, nam vendar kaže ogromno razliko med dohodki državljanskih prvih svetovnih držav in nam takoj razumljivo pokaže vzroke, zakaj Amerikanci in Angleži zelo mnogo potujejo in zakaj Italijani skoro nič: ker povprečni dohodek nemcu to zabavo dovoljuje, dočim je drugemu težko dostopen ali nedostopen.

Med važnimi gospodarskimi faktorji, ki močno vplivajo na tujski promet, naj navedemo še valutne prilike, ki pa igrajo veliko vlogo le v prehodnih časih gospodarskih depresij in neurejenih finančnih razmer. Inflacija priteguje tok tujcev, ki poceni žive in kupujejo v deželi razvrednotene valute, dočim dvigovanje kurza pritiska navzdol razmah tujskega prometa. Znano je, da Švica po vojni vsled visoke valute ni imela dotoka tujcev iz dežel slabše valute. Znano pa vam je tudi, da je Jugoslavija predvsem radi nizke valute stopila v letih po vojni med odlične tujsko-prometne države Evrope. — Naša država je postala cenejša kot Italija in Švica in zato so predvsem pritiskali Nemci in Avstrijci v naša letovišča (lepota našega morja in privlačnost naših gorja je bila pri tem šele sekundarne važnosti). — Inflacija ali razvrednotenje denarja priteguje tok tujcev vsled tega, ker stroški za preživljanje mnogo počasneje stopajo kakor pada valuta. Vsled tega so stroški za prehrano etc. relativno nižji in čim večja je razlika med vrednostjo blaga in njega ceno, tem močnejši je naval tujcev v dotično deželo. Važne podatke v tej zadevi nam daje index cen, ki jasno pokaže, zakaj se ob gotovih časih giblje tok potujočega naroda iz dražjih krajev v cenejše. —

V tej zvezi naj omenim še važnost konjunktura (ugodnih trgovskih razmer, visokega zasluzka itd.). Tu igra vlogo razvoj in stanje denarnega trga, efektnega trga, blaga, uvoza, prometa itd. Brezposelnost zniža dohodke in mora seveda učinkovati neposredno na tujski promet, enako pa ga velika dela, naročila, promet etc. v izdatni meri dvignejo. Skratka: neugodna konjunktura ovira potovanje iz dotične dežele in tudi v deželi sami, dočim ugodna konjunktura oboje pospešuje.

Glede političnih razmer naj povem na kratko le toliko, da se tujski promet razvija le v normalnih, mirnih političnih okoliščinah, da pa vsaka izredna politična situacija močno ovira in zadržuje dotok tujcev. Tako je n. pr. vojaška zasedba Poruhra popolnoma izpodrezala tujski promet v tej pokrajini.

Posebne prireditve in naprave tujsko-prometnih krajev so seveda ene glavnih privlačnih sil, ki usmerjajo tok tujcev v gotove kraje. Pa bodisi da so to gospodarske prireditve kakor razni velesejmi ali pa drugovrstne prireditve. Med zadnjimi

Za ustanavljanje nakupnih postaj ni potreba nikakega dovoljenja

Ministrstvo trgovine in industrije sporoča:

Po § 138 (1) obrtnega zakona »sme imetniški obrtni neovirano kupovati in nabavljati po celi državi blago, katerega potrebuje pri izvrševanju obrti, kar pomeni, da smejo dotični trgovci povsod po državi ustanovljati svoje tkzv. »nakupne postaje« v katerih bodo nakupovali blago od ljudi ali drugih prodajalcev in to bodisi sami, bodisi potom svojih zastopnikov in ga bodo takoj pošiljali svoji centrali.

Te »nakupne postaje« niso niti filijalke in niti prodajalne v smislu zakonskih določb, temveč te »nakupne postaje« samo ku pu je jo blago v gotovem kraju in ga takoj pošiljajo na razpolago centrali. Tudi nimajo te »nakupne postaje« karakterja depoja, magazina, nakladišča ali skladišča v smislu § 132 (7) 0'2 ter ni potrebna zato prijava pristojni oblasti I. stopnje.

Ustanavljanje takih »nakupnih postaj« je torej le osebna zadeva lastnika dotičnega trgovskega podjetja ter ne nastane nikake obveze, da bi moral te »nakupne postaje« prijavljati oblasti oziroma, da bi prosil odobrenje za njih ustanavljanje in obstoj. Z ozirom na to se na te »nakupne postaje« prav nič ne nanašajo določbe § 456 (3) 0'2.

Trgovinsko ministrstvo pa je prejelo obvestilo s strani beograjske trgovske zbornice, da upravne oblasti I. stopnje ovirajo in delajo neprilike trgovskim izvoznim družbam ter da jih kaznujejo in zahtevajo »prijava« oziroma »pooblastila« za delo v pomožnih nakupnih postajah.

Trgovinsko ministrstvo opozarja radi tega banke uprave, da za delo v teh »nakupnih postajah« ni potrebna nikaka prijava in niti ni potrebno nikako odobrenje (pooblastilo ali dovoljenje), seveda vse dotlej, dokler se bo njih delovanje kretalo v mejah nakupovanja blaga z namenom pošiljanja svoji centrali. Omenjene postaje imajo značaj prevzemnega blaga in služijo istemu cilju, kakor samo prevzemanje blaga na kraju kupovanja. V takih krajih se lahko podvzemajo tudi za kupovanje potrebne manipulacije ter za nadaljnj oddajanje.

Če bi se pa na teh krajih samo nakladalo blago in tu shranjevalo z namenom vršenja poznejših trgovskih operacij, bi tak kraj predstavljal skladišče v smislu § 132 (7) 0'2 ter bila zato potrebna prijava pristojni obči upravni oblasti I. stopnje.

naj omenim n. pr. slavnosti kakor Salzburške ali Monakovske oktoberske rajanje ali razne igralnice tako v Monte Carlu, Nizzu, Vichy, Biaritz, karnevali v Nizzi etc.

V to panogo spadajo tudi kongresi, razstave, zborovanja, vsesokolski izleti, pa tudi gledališki tedni, pasijonske igre (znameniti Oberammergau, od l. 1634) in končno čudodelni zdravniki (Galspach), pri nas Vodiška Johanca itd.

Da privabijo čim največ tujcev, se poslužujejo tujsko-prometni kraji posebne tujsko prometne politike, pri kateri je najvažnejša propaganda. Pod tujsko prometno propagando razumemo vse one mere in sredstva, ki se uporabljajo v to svrhu, da usmerijo tok tujcev v gotove kraje odnosno okrepijo, povečajo njih dotok. — Splošno, centralno propagando mora povsodi voditi država, ki vrši ta posel bodisi sama ali v družbi z velikimi organizacijami kakor železnicami, paroplovnimi družbami itd. Zlasti velikopotezno misli izgraditi državno propagando za tujski promet Francija, katere Office National du Tourisme kani zgraditi v New Yorku ogromen Palais de France s 65 nadstropji, v katerem bo osredotočeno vse delo francoske propagande za tujsko prometne, gospodarske in kulturne zveze med Francijo in Ameriko. V tem poslopiju bodo različne propagandne organizacije, pisarne francoskih paroplovnih in železniških družb, uradni informacijski biroji, francosko gledališče, francosko ureden hotel itd. — Enako pa bo v Parizu za amerikske goste urejena podobna stavba, ki bo imela vse našete organizacije in zastopstva. — Tako vrši francoska država oficijelno zunanjo tujsko-prometno propagando za vso Francijo. — Vzporedno s to propagando pa lahko država z raznimi ukrepi v notranjosti izdatno pospešuje tujski promet. Tako s postopnim odpravljanjem formalitet pri prestopu meje, olajšavami pri potnih listinah in vizumih, znižavanjem pristojbin, davščin, taks itd. (Dalje prih.)

Ponudbe, poupraševanja

Tvrdba Joseph Amoday, Zagreb, Gajeva ulica 40, želi stopiti v kupčijske zveze s tukajšnjimi izvozniki deželnih pridelkov. Pisati je tvrdki neposredno.

Tvrdba Spitaler Ant., Merano, se zanima za import perutnine v Italijo iz Jugoslavije. Interesantom se je obrniti direktno na prej navedeno firmo. Korespondenca nemška.

Tvrdba Carlos Bohlmann, Valencia, Apartado 249, Španija, želi stopiti s tukajšnjimi uvozniki južnega sadja zlasti pomaranč v kupčijske zveze.

3 naših organizacij

OBRATOVANJE V TRGOVINAH NA PRAZNIK VNEBOHODA

Trgovine na dan Vnebohoda v četrtek, dne 5. t. m. smejo biti v smislu čl. 33 uredbe o odpiranju in zapiranju dopolne odprte. Gremij trgovcev v Ljubljani.

VII. REDNI OBČNI ZBOR LJUBLJANSKE BORZE ZA BLAGO IN VREDNOTE

se bo vršil dne 24. maja 1932 ob šestnajstih v borznih prostorih v Ljubljani, Gregorčičeva ulica št. 27 (Trgovski dom), II. nadstropje, z nastopnim

dnevним redom:

1. Pozdrav predsednikov, določitev treh overovateljev zapisnika in dveh zapisničarjev.
2. Poročilo borznega sveta o poslovnem letu 1931.
3. Poročilo finančnega odbora.
4. Odobritev bilance in podelitev razrešnice borznemu svetu.
5. Volitve: a) petih članov borznega sveta; b) petih članov finančnega odbora; c) štirih članov borznega rabsodišča.

Če bi bil občni zbor nesklepčen, se bo vršil drug občni zbor dne 31. maja 1932 ob istem času in z istim dnevним redom, neglede na število zborovalcev.

Pripravljani odbor »Zadruga Moj Dom«, reg. z. z. o. z. v Ljubljani, obvešča vse one, ki si želijo lasten dom in one, ki želijo razbremeniti svoja posestva, da se bo vršil ustanovni občni zbor zadruge dne 8. maja 1932 ob pol 9. uri dopolndne v dvorani restavracije pri »Levu« na Gosposvetki cesti. Vabljeni vsi.

Razstave in sejmi

Za avstrijske posetnike Ljubljanskega velesejma (4.—13. junija t. l.) je izdala Uprava velesejma posebne legitimacije, ki obsegajo takozvani »Zählblatt« s pravico na 25% popust po avstrijskih železnicah. Kdor namerava poslati legitimacijo svojem ali znancem v Avstriji ali v države, iz katerih se potuje v Jugoslavijo preko Avstrije, naj nabavi legitimacijo le pri uradu velesejma v Ljubljani. V Avstriji se te legitimacije dobe pri jugoslovenskih konzulatih v Grazu in Celovcu ter pri potniških uradih na Dunaju.

SEJEM VINSKIH VZORCEV NA SUŠAKU

Ker se je zakasnilo dovoljenje prometnega ministrstva glede znižane vožnje po železnicah, je odbor Društva za promet tujcev na Sušaku sklenil, da se bo vršil sejem vzorcev vina od 14. do 22. maja t. l. vključno in ne kakor je bilo prej določeno od 8. do 16. t. m. S to odločitvijo niso v nobenem pogledu menjane dispozicije in pogoji za razstavljalce in posetnike.

Jugoslavija in velesajem v Budimpešti. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu poroča, da morejo jugoslovenski producenti in eksporterji lesa, železne rude, surovih kovin, surovih kož, tanina in drugih surovin na letošnjem mednarodnem velesajmu v Budimpešti razstaviti svoje blago v skupnem paviljonu. Vsem interesantom priporoča Zavod udeležbo velesajma, in sicer vsled bližine, majhnih stroškov, živahnih trgovskih stikov in vsled posebnih ugodnosti.

Čitajte in razširjajte
»TRGOVSKI LIST«!

Po svetu

Tudi v Danski je kontingentacija uvoza na vidiku. Parlament bo v sredi maja sklepal o tem.

Českoslovaška železna in strojna industrija izvaja zopet obratne omejitve (petdnevni teden, znižanje plač in mezd, odpuščanje nastavljenecv).

Indijska banka je znižala obrestno mero od 6 na 5%. Dosedanja obrestna mera je bila v veljavi od 25. februarja.

Zlate zaloge Francoske banke so bile izkazane 22. aprila s 77.400 milijoni frankov; kritje vseh obveznosti je doseglo 70-21%.

Glede pšenice prihajajo iz Amerike nova poročila; ker je v nekaterih državah izdatno deževalo, so cene v Chicago zopet padle.

Vse trgovske pogodbe Avstrije nameravajo revidirati; zlasti pridejo v poštev Nemčija, Jugoslavija, Českoslovaška, Ogrska, Italija in Francija. S Českoslovaško so se pogajanja že pričela. Vse to je v zvezi z uvoznimi omejitvami Avstrije, o čemer poročamo v posebnem članku.

Legiobanka v Pragi razdeljuje nespremenjeno 8-odstotno dividendno — 16 Kč.

Anglija se hoče uvoza mesa iz inozemstva popolnoma otrestiti; na državni britanski gospodarski konferenci v Ottawi (Kanada) se bo ta zadeva pretresala.

Železne tovarne v Vitkovcih (Českoslovaška) bodo postale delniška družba, in sicer še v teku leta 1932. Vse delnice so sedaj v rokah Rothschildov in Gutmanov, po 50 odstotkov.

Česka industrijska banka bo v smislu novega bančnega zakona znižala delniško glavnico od 210 na 100 milijonov Kč. Vrhutega se za leto 1931 ne bo izplačala nobena dividenda, dočim je znašala še v letu 1930 24 Kč ali 6%.

Sinclairov petrolejski koncern, ki je imel v letu 1930 12 milijonov dolarjev čistega dobička, je zaključil lansko leto z zgubo 22 milijonov dolarjev.

Kreugerjev moratorij je podaljšan do 30. t. m. Tiče se le družbe Kreuger in Toll ter sem spadajočih podjetij, ne pa družb Svenska in Ericsson.

Zlati standard v Finski je odpravljen in je veljavnost odprave podaljšana sedaj do konca tekočega leta.

V Kreugerjevo afero je zapletenih 23 francoskih bank s skupaj 350 milijoni frankov. Na Crédit Lyonnais pride 28 milijonov.

S sladkorno peso obdelani svet v Evropi (brez Rusije) ceni Licht na 1.403.000 ha, Mikusch pa na 1.404.500; torej se oba statistika zelo vjemata.

Kreditna banka v Soliji predlaga 7-odstotno dividendno proti 9 odstotkom za leto 1930.

Gospodarski položaj v Argentini in Braziliji kaže znake boljšanja, položaj v Peru in Chile je pa še zmeraj resen. Braziliji pride posebno prav, da se je cena kave nekoliko popravila, čeprav le malo.

Bethlehem Steel Corp. izkazuje za prvo letošnje četrtletje zgubo 5-44 mil. dolarjev proti čistemu dobičku 3-63 mil. v zadnjem lanskem četrtletju. Naročila so padla od 41-52 na 35-37 mil. dol., zaposlenost je padla od 30 na 23-4%. Vendar pravi uprava, da govorijo vsi znaki za to, da se je nazadovanje svetovnega gospodarstva ustavilo; zaposlenost in cene so bile v zadnjem času stabilne.

Cena petroleja v U. S. A. se je v zadnjem času zboljšala in se je zato pojavila tudi tendenca za večjo produkcijo. Neglede na to novo nevarnost nadprodukcije beremo, da so dosegle zaloge bencina pri petrolejskih rafinerijah nov rekordni obseg 7518-3 mil. litrov.

British Match Corp (match-vžigalica) razdeljuje kot lani 6-odstotno dividendno.

Cena železa v Belgiji pada še nadalje, čeprav nekoliko počasneje. Zelo so škodovale angleške carine.

Sveže najfinše iz norveške

ribje olje

iz lekarn

Dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani

se priporoča bledim in slabotnim osebam

Čehoslovaško-jugoslovenska gospodarska zbornica

Preteklo leto je bila ustanovljena Čehoslovaško-jugoslovenska gospodarska zbornica (Praha I., Masarykovo nabrežje, číslu 1, tel. 316-51) v cilju gospodarskega zbližanja obeh držav.

V ta namen zasleduje pazno ta gospodarska zbornica vse pojave gospodarskega življenja obeh držav, skuša z nasveti in dejansko pomočjo pripomoči k pospeševanju in razvoju medsebojnih gospodarskih odnosov. Pri tem ji služijo številna sredstva, izmed katerih je najvažnejše dajanje pojasnil v vseh vprašanih tičočih se čehoslovaško-jugoslovanskih gospodarskih odnosov. Zbornica daje vsakomur točna in izčrpna poročila o carinskih, prometnih, valutnih in drugih predpisih, zlasti pa o cenah, položaju na trgu in plačilnih pogojih. Vsakdo more pri njej dobiti naslove čehoslovaških firm in obratno, obenem z infor-

macijo o boniteti firme, insolvencah in stečajih.

Tudi nudi ta gospodarska zbornica pravne nasvete v vseh zadevah, ki se tičejo medsebojnih gospodarskih odnosov, sodeluje na željo pri reševanju nastalih sporov in skratka posluhuje se vseh sredstev, ki bi utegnila pripomoči k poglobitvi gospodarskih odnosov obeh držav.

Čehoslovaško-jugoslovenska gospodarska zbornica stoji v stalnih zvezah z vsemi v poštev prihajajočimi oblastmi v obeh državah.

Radi tega je v interesu vsakogar, ki stoji v trgovskih zvezah s Čehoslovaško, da se v vseh zadevah obrne po informacije na omenjeno gospodarsko zbornico, ki mu bo postregla v vsakem oziru v njegovo zadovoljstvo.

Nadeljevanje in konec članka: Še ena misel k načrtu zakona o pobujanju draginje.

Čeni zahtevati zase kontrolo nad poslovanjem ovaduhov?

Cisto gotovo so za to upravičeni. Če vladari pri enem delu naroda nezaupanje do drugega, kako naj slednji zaupa prvemu? Da se prepreči ovaduštvo in zloraba zakona, smo mišljenja, da mora zakon nuditi ocenjevalnemu odboru širše pravice in sicer: Ta odbor naj bi ne imel samo opravek z določevanjem cen, temveč presojal naj bi tudi ovadbe. Zato bi se morale ovadbe predložiti najprej temu odboru in ta naj bi jih šele odpremil policijski oblasti v na-

daljni postopek. Ovadbe, ki ne bi vsebovale ocenjevalne izjave postavljenih odborov, bi ne smele imeti pravnega učinka. Tako bi se na eni strani ustreglo pravici, na drugi strani pa olajšalo delo policijski oblasti.

Naloga gospodarskih organizacij je, da vprašanje zakona o pobujanju draginje spravi z dnevnega reda. Če pa tega ni mogoče doseči, bi bilo vsekakor umestno o iznešenem predlogu nekoliko razmišljati. Še je čas in bodimo pripravljeni!

Težave Bolgarije

Kamorkoli po svetu pogledaš, povsod same težave, brezposelnost, devizni zapori, kontingentiranje, zvišanje carin itd. V Bolgariji izvaja Ženevski finančni odbor že šest let kontrolo nad finančnimi situacijami. Druga leta je bilo to poročilo optimistično, letos pa pravi, da je položaj tako težak, da Bolgarija ne bo mogla več izpolnjevati svojih obveznosti v dosedanjem obsegu.

I.

Ženevska finančna komisija označa položaj sicer kot ugoden, iz česar pa še ne sledi, da bi Bolgarija ne bila pomoči potrebna. Dopisnik dunajske »N. Fr. Pr.«, ki se je mudil v februarju v Sofiji, pravi, da se je prvih devet mesecev s 1. aprilom pričenujajočega se finančnega leta zaključilo z deficitom 200 milijonov levov, kar se spričo milijardnih deficitov v drugih državah sicer malo zdi, kar je pa za bolgarske razmere prav znatna vsota. Upoštevaajoč še druge številke, pride dopisnik do zaključka, da je finančni položaj Bolgarije zelo žalosten. Razloga je lahka: Stremljenje po znižanju izredno majhnega bolgarskega proračuna (že itak minimalni dohodki uradnikov so bili v teku enega leta dvakrat nižani) se je izjalovilo ob še večjem znižanju dohodkov. Na direktnih davkih je došlo namesto proračunjenih 670 milijonov samo 352 milijonov levov, indirektni davki so zaostali za proračunom za 141 milijonov levov, takse in pristojbine za 129 milijonov, državna posestva, predvsem gozdi, so dala namesto pričakovanih 398 milijonov le 227 milijonov levov, itd.

Se večje so pa težave, ki izhajajo od devizne strani. Za obrestovanje in amortizacijo državnih dolgov v znesku 806 milijonov zlatih frankov ali 21 milijard papirnih levov je potrebnih letos 771 milijonov levov ne glede na reparacije, kojih usoda je zaenkrat še negotova. Dalje mora plačati Bolgarija inozemstvu na leto ca. 600 milijonov levov za obrestovanje dolgoročno in kratkoročno v zasebnem gospodarstvu naloženih kapitalij. Če računimo zraven najmanj še 200 milijonov levov za vzdrževanje diplomatskih zastopstev in za nekaj tisoč dijakov v inozemstvu, za vozninske stroške v uvozu itd., dobimo znesek ca. 1600 milijonov levov, ki ga mora nabrati Bolgarija vsako leto v devizah, poleg zahtev za uvoz.

Zunanja trgovina Bolgarije, edini vir dohodkov za devize, izkazuje v preteklem letu 5934 milijonov levov izvoza in 4660 milij. levov uvoza, torej prebitok 1274 milijonov levov, tako da je zaključilo devizno

gospodarstvo z minusom ca. 330 milijonov levov. Računski zraven še v gornjih številkah ne upoštevani prvi reparacijski obrok 1931 v znesku 135 milijonov levov, pridemo do skupnega primanjkljaja 465 milijonov levov, ki je bil krit iz deviznega zaklada Narodne banke. In faktično so se devizne zaloge banke skrčile od 785 milijonov levov ob začetku leta 1931 na 258 milijonov levov ob koncu leta 1931.

Tudi če ostane zunanja trgovina v tekočem letu aktivna, more zadostiti Bolgarija svojim inozemskim obveznostim iz sedanjih deviznih zalog v dosedanjem obsegu kvečjemu do srede leta. Pičlost denarja je danes že tako velika, da je v vaseh v mnogih slučajih prevzelo jajce vloga plačilnega sredstva.

Nadaljnja zaostritev deviznega položaja grozi v tekočem letu tudi od strani izvoza. Izvozna trgovina Bolgarije sloni na treh stebrih: tobak, žito in jajca, ki so tvorili v preteklem letu 43, 20 in 14 odstotkov ali skupaj 77 odstotkov vse zunanje trgovine. In prav ti trije predmeti bodo letos brez dvoma mogli dati veliko manjše dohodke kot so jih dali v preteklem letu.

Drugo težkočo za devizno gospodarstvo tvorijo slednjič devizne omejitve srednjeevropskih držav, ki so obenem najvažnejši odjemalci bolgarskega izvoza. Klirinški dogovori tu ne morejo nič pomagati, ker je trgovina Bolgarije ravno s temi državami močno aktivna. In zopet ostane le ena pot: energična in brezobzirna omejitve uvoza. In ta pot ni zmeraj prava in dobra.

II.

Dopisnik F. poroča »Tagespost«-i iz Sofije:

Kakor nobeni drugi deželi tako tudi Bolgariji sedanja gospodarska kriza ni prizanesla. Vlada skuša z vsemi sredstvi pomagati, a ne devizni predpisi in ne davki nič ne zaležejo. Denarja manjka, manjka ga popolnoma. Trgovine že davno ne gredo; tvrdke, ki so veljale prej za prvovrstne, so na tucate izginile brez sledu. Trgovci so vsi obupani; včasih zvečer ne nesejo niti stotinke leva domov. Zato se nič več ne prodaja, temveč se blago kar proč meče; in vršijo se neverjetne kupčije na obroke, samo da se dobi kaj na roko, da se dobi denar. Če zagledajo trgovci inozemca, o katerem mislijo, da ima kaj denarja, ga ne spustijo več iz rok, in začne se barantanje na življenje in smrt; in če imaš res kaj denarja v gotovini, dobiš najboljšo reči skoraj zastoj. Rekel mi bo kdo, da so cene že a priori visoko določene, čez mero; pa ni tako. Opetovano sem videl originalne fakture in sem spo-

znal, kako brezupen je položaj trgovcev. Inozemske obleke, ki jih v Avstriji ne dobiš izpod 180 šilingov, dobiš tukaj proti gotovini že za 60 do 70 šilingov, kljub temu, da pride zraven še ogromno visoka carina. Zobne paste itd., dobiš za isto ceno kot v Avstriji, ure, fotografije, perilo itd. je pod avstrijskimi cenami, in vendar je vse to blago po večini importirano iz Nemčije, Češkoslovaške in Avstrije. Najboljše cigarete stanejo 100 komadov 2 šilinga (16 Din), 1 kg najboljši svinjine 80 grošev (100 grošev je 8 Din), jajce 5 grošev, 1 kg moke 25 grošev (2 Din), obed v gostilni največ 60 grošev (5 Din) itd., vse razmerno. In še tega si reveži ne morejo privoščiti. Vse se je pocenilo, le stanovanja so ostala draga — kot pri nas. Opremljena soba stane še zmeraj 25 do 50 šilingov. Tudi v Bolgariji je zagrabila brezposelnost najširše sloje prebivalstva; po statistiki jih je priglasih 400.000 za brezposelnost, a ca. 200.000 jih ni priglasih. Največ brezposelnih je v tobačni industriji, v industriji sukna, čevljev, živil, kantitov, v krojaški in gostilniški obrti, v trgovini, korespondenci in knjigovodstvu.

Kaj dobijo brezposelni na teden? Tri šilinge do 3-90 (24 do 32 Din). Kaj pomaga, če vzamejo inozemcem delo, da bi ga dali domačim, ko so pa za gotova specialna dela vendarle inozemci potrebni. Število brezposelnih raste od dne do dne in nikjer ni videti pomoči. Drugod so ti najrevnejši med revnimi vsaj čez noč preskrbljeni, v Bolgariji pa tega ni. Strgani tavajo ponoči okoli in si iščejo kotička, varnega pred vetrom; želijo si topljšo pomladi; na delo ne mislijo več, ker vedo, da ga ne bodo dobili. Oglašajo se komuni-

KAKO PADA ZUNANJA TRGOVINA AMERIKE

Od 2540 milijonov dolarjev v prvem četrtletju prosperitetnega leta 1929 je padla zunanja trgovina U. S. A. na 860 milijonov v prvem letošnjem četrtletju, torej od izbruha gospodarske krize do danes za 66 odstotkov. Uvoz prvega letošnjega četrtletja je padel proti isti lanski dobi ponovno za 30-1%, izvoz za 35-2%. Aktivni saldo je padel od 297-4 mil. dol. v prvem četrtletju leta 1929 na 236-2 mil. dol. v isti dobi leta 1930, dalje na 141-5 in letos na samo še 62-4 mil. dol. Tu podamo seznam v milijonih dolarjev:

1. četrtletje	Uvoz	Izvoz
1929	1122-1	1419-5
1930	893-1	1129-3
1931	568-3	709-8
1932	397-5	459-9

FANTASTIČEN NAČRT GLEDE KORUZE

Močni padeč koruznih cen je napotil največji dve produkcijski deželi sveta — poleg U. S. A., ki pa večino doma porabijo — Argentino in Rumunijo, da sta se pričeli pogajati o ustanovitvi skupnega kartela z eventualno pritegnitvijo drugih dežel, ki producirajo koroze. Po došli poročilih bi dobila Argentina v okviru zamišljenega bodočega kartela izvozni kontingent šest milijonov ton koroze, Donavske države pa kontingent treh milijonov ton. S to kartelizacijo hočejo poskusiti, da tečaje koroze razmerno zvišajo. Pogajanja potekajo z veliko vnemo, a kljub temu zainteresirani krogi ne mislijo na to, da bi se ta fantastični načrt tudi uresničil.

MEDNARODNE BORZE

V tednu od 16. do 23. aprila se je kupčija na mednarodnih efektnih trgih zopet oslabiljšala in so vodilne borze zopet mnogo izgubile. Iz indeksov spodaj navedenih 11 mednarodnih borz izračunjeni mednarodni borzni indeksi je dosegel novo rekordno globino 34-6 odstotkov, če damo indeksu na koncu leta 1927 številko 100. Berlin je padel od 20-6 na 20, London od 36-1 na 35-1, Pariz od 60-2 na 58-1 (je bil pred kratkino že pri 70), Bruselj od 29 na 28-1, Stockholm od 8-8 na 8-3, Amsterdam od 24-3 na 21-7, Zürich od 39-9 na 37-5, Milan od 56-6 na 55-5, New York od 36-7 na 34; Dunaj je ostal nespremenjen pri 36-1 in le Praga se je nekoliko okrepila, od 44-2 na 46-4.

TRGOVCI! Širite »Trgovski list«. Kdor dela za svoje glasilo, dela na juspšnejsze za koristi svojega stanu in samega sebe. Kdor ne podpira svojega glasila, zaničuje samega sebe in škodi skupnim interesom trgovstva.

Dobava prodaja

Dobave. Gradbeni oddelk Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 10. maja t. l. ponudbe glede dobave 500 kg kristalne sode, 300 komadov metel in 300 komadov krtač. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 9. maja t. l. ponudbe glede dobave raznih tiskovin. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 12. maja t. l. ponudbe glede dobave 2500 kg strojnega olja in manesmanovih cevi. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 25. maja t. l. ponudbe glede dobave tiskovin. — Dne 7. junija t. l. se bo vršila pri Komandi pogranične trupe v Skoplju ofertna licitacija glede dobave pisarniškega in knjigoveškega materiala in potrebščin. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled). — Dne 6. junija t. l. se bo vršila pri inž. tehničnem oddelku Komande mornarice v Zemunu licitacija glede dobave železa, jekla, stekla, kovin, vijakov, motvoza itd. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku). — Dne 10. maja t. l. se bo vršila pri Komandi osješke divizijske oblasti v Osjeku licitacija glede dobave 23.530 kg petroleja. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi).

Dobave. Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 9. maja t. l. ponudbe glede dobave 5000 kg ovsa, 1000 kg strojnega olja, 600 kg cilindrovega olja, 200 kg dinamolja, 200 kg strojne masli, 1000 kg vulkanskega olja, 500 kg masli za jamske vozčke, raznega električnega materiala, gumijastega kabla, pločevine, žičnih vrvi in galičnih verig; do 17. maja t. l. pa glede dobave 170 m manesmanovih brezšivnih cevi.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 9. maja t. l. ponudbe glede dobave 20.400 kg pšenične moke in 1000 kg jedilnega olja; do 12. maja t. l. pa glede dobave 2000 kg masli za jamske vozčke.

Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 12. maja t. l. ponudbe glede dobave 3 dežnih plaščev.

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 16. maja t. l. ponudbe glede dobave 1200 m jeklenih vrvi.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dobava mesa. Dne 3. maja t. l. se bo vršila pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave mesa. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Oddaja del pri adaptaciji poslopja vojašnice Kralja Aleksandra I. v Mariboru se bo vršila potom ofertne licitacije dne 17. maja t. l. pri Komandi mesta v Mariboru. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Prodaja starega papirja. Dne 15. junija 1932 se bo vršila pri Primorski direkciji pošte in telegrafa v Splitu ofertna licitacija glede prodaje okoli 20.000 kg starega papirja. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti direkciji.)

Prodaja starega železa. Dne 3. junija t. l. se bo vršila pri Direkciji pomorskega saobračaja v Splitu ofertna licitacija glede prodaje starega železa. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri strojnem oddelku te direkcije.)

Ljubljanska borza

Tečaj 2. maja 1932.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	2291-87	2303-23
Berlin 100 M	1344-42	1355-22
Bruselj 100 belg	792-30	796-24
Budimpešta 100 pengö	—	—
Curih 100 fr.	1097-85	1102-85
London 1 funt	207-39	208-99
Newyork 100 dol. kabel	—	—
Newyork 100 dolarjev	5630-78	5659-02
Pariz 100 fr.	222-70	223-82
Praga 100 kron	167-44	168-30
Stockholm 100 šved. kr	—	—
Trst 100 lir	291-15	298-55

Finančni položaj delavskega zavarovanja

Iz računskega zaključka OUZD v Ljubljani za leto 1931.

Okrožni urad v Ljubljani je sestavljal računski zaključek za poslovno leto 1931. Iz računskega zaključka je razvidno, da je OUZD v bolniško-zavarovalni panogi zaključil leto 1931. z Din 1.431.748-14 primanjkljaja. (0-649 mil. prebitka v l. 1930.) Računski zaključek OUZD je verna slika gospodarske depresije v letu 1931.

Padec povprečnega staleža zavarovancev od 97.688 v letu 1930 na 91.848 v letu 1931 pomeni odpad za 5840 članov. Poslabšane delovne prilike in znižanje mezd so povzročile, da se je poleg vsega še povprečna dnevna zavarovana mezda znižala od 26-45 Din leta 1930 na 26-21 Din v letu 1931, torej za 0-24 Din. Obe činjenici imata za posledico, da so dohodki padli od Din 47-976 (v milijonih) v letu 1930 na Din 44-910 v l. 1931, t. j. za Din 3-066 ali 6-83%. Te izgube ni bilo mogoče nadomestiti, zlasti ne, ker so nekateri mere, ki naj sanirajo bolniško zavarovanje, stopile v veljavo šele 1. odnosa 6. decembra 1931 (skrajšanje podorne dobe od 52 na 26 tednov, zmanjšanje porodniških dajatev).

Predpis bolniško-zavarovalnih prispevkov je dosegel v l. 1931 Din 44-910 mil., t. j. 98-99% (47-976 — 98-87% v l. 1931). Na regresih vsled prekasnih prijav je urad prejel 0-297 — 0-66% (0-391 — 0-81 odstotka).

Obrtne globe so znašale 0-157 — 0-35% (0-155 — 0-32%).

Skupni dohodki bolniško-zavarovalne panoge znašajo Din 45-365 (48-523) mil.

Izdatki so dosegli v letu 1931 Din 46-797 — 103-15% (47-874 — 98-66%).

Upravní stroški znašajo 7-527 — 16-59% (7-471 — 15-40%). Malenkosten porast je utemeljen z večjo fluktuacijo prijavi in odjav in s tem, ker mora urad z veliko večjim aparatom izterjevati zaostanke, kot je bilo pred poostreno krizo potrebno. Kljub temu je zaznamovati pri upravnih stroških skoro 1 milijon prihranka napram proračunu, tako na osebnih izdatkih zaradi znižanja prejemkov in na materialnih izdatkih zaradi splošne štednje.

Skupni izdatki za dajatve znašajo 31-981 — 70-50% (33-447 — 68-92%). Tu se opaža precejšen porast dajatev, ki je utemeljen v slabših delovnih prilikah.

Od skupnih dohodkov 45-365 mil. Din odpade na člana in leto Din 493-92. Pod

dohodki je razumeti predpis ne glede na to, če je plačan ali ne. Od skupnih izdatkov bolniško-zavarovalne panoge 46-797 mil. Din odpade na člana in leto 509-51. Vsak član participira na izgubi z Din 15-59.

Bilanca OUZD izkazuje z 31. decembrom 1931 aktiv 23-721 mil. Din, pasiv pa 25-153 mil. Din. Med dolžniki Din 16-893 je najvišja postavka neporavnanih prispevkov za vse panoge zavarovanja v znesku Din 15-122, kar pomeni v odstotkih 24-74 od celotnega predpisa, ki znaša Din 61-134 (65-139). Zlasti se je to stanje še poslabšalo z omejitvijo razpolaganja imovine v denarnih zavodih, ki je koncem meseca septembra 1931 stopila v veljavo. Če zaostanek primerjamo s celokupnim letnim predpisom, odgovarja ta trimesečnemu predpisu.

Račun Osrednjega urada izkazuje 12.401 obveznosti, in sicer a) na predpisanih prispevkih za slučaj nezgode 2.499, to so neporavnani prispevki za slučaj nezgode pri delodajalcih; b) na pobranih in še ne predodkazanih prispevkih za slučaj nezgode 4.601; c) na konto pro diversi 1.168; d) na globah, ki so izrečene zaradi kršitve ZDZ 0-000-7; e) na predpisanih (še ne vplačanih prispevkih za onemoglost, starost in smrt 0-031; f) na pobranih in še ne predodkazanih prispevkih za onemoglost, starost in smrt 0-076; g) na likvidirani imovini bivše Okrajne bolniške blagajne v Ljubljani 4-023.

Poleg tega obstoja še ena obveznost do Osrednjega urada v znesku Din 0-649 iz razdelitve poslovnega prebitka OUZD iz leta 1930, Sklad 1/4 poslovnega prebitka znaša 4.910 in služi v prvi vrsti za odpis neizterljivih zavarovalnih prispevkov bolniško-zavarovalne panoge. Ta sklad ni likviden, največji del se nahaja pri delodajalcih kot neplačani prispevki. En del 0-091 je investiran v zemljišču »Čibelič« na Rabu.

Rezerva okrevališča »Jadrán« znaša 0-310, ki služi za pokritje event. izgub okrevališča. Izguba okrevališča »Jadrán« znaša v letu 1931 0-074, za toliko se je sklad od leta 1930 znižal.

Protituberkulozni fond znaša Din 0-050, ki se vsako leto dopolni do te višine, v kolikor se med letom izda za upravo protituberkulozne lige in dr. V letu 1931 se je izdalo iz tega fonda Din 0-018.

strokovnimi organizacijami. Če hočemo v resnici pokazati kako važno je poljedelstvo za vse naše gospodarstvo, tedaj je potrebno, da ga samo primerjamo z našo trgovinsko bilanco in ugotovimo medsebojne odnose.

Celokupna vrednost našega izvoza v letih 1920—30 je znašala 63 milijarde Din; od tega odpade samo na izvožene poljedelske produkte 61-2 %, na gozdne produkte 17-9 %, a na izvoz vseh ostalih predmetov komaj 20-9 %.

Ze teh par majhnih podatkov nam nazorno kaže, da tvorijo pretežno večino našega izvoza poljedelski produkti, da je torej od izvoza teh odvisen naš izvoz sploh.

Tudi če primerjamo vrednosti našega iz-

voza v posameznih letih z vrednostjo izvoženih poljedelskih produktov, tedaj tudi lažje ugotovimo, da se je naš vsakoletni izvoz natančno ravnal po vrednosti poljedelskih produktov, ki so bili dotično leto izvoženi ter da je vrednost teh znašala letno vsaj 50 % vrednosti celokupnega izvoza.

Radi tega lahko trdimo, da bomo aktivirali našo trgovinsko bilanco le tedaj, če se nam posreči povečati izvoz naših poljedelskih produktov. Če je danes naša trgovinska bilanca pasivna, če danes naš izvoz stalno pada, tedaj je temu kriv padec cen poljedelskih produktov sploh, kakor tudi padec količine teh izvoženih predmetov. Globlje vzroke tako prvemu kakor tudi drugemu je iskati v splošnih vzrokih, ki so dovedli do obstoječe depresije v agrarnih državah.

Glej v vsaki številki

»Trgovske liste« »Ponudbe in povpraševanja«, ki nudijo ugodne kupčijske priložnosti. Zato jih vsi, zlasti podeželski trgovci, morajo čitati!

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

Sedež: Kranj. Besedilo: **Jadransko-posavska čevljarna, družba z omejeno zavezo v Kranju.**

Na občnem zboru dne 8. marca 1932. je bila spremenjena družabna pogodba v točkah »Enajstič« in »Dvanajstič«.

Družba ima enega poslovodjo in po potrebi enega prokurista.

Družbo zastopa sodno in izvansodno singularno ali poslovodja ali pa prokurist. Tvrdka se podpisuje tako, da pod njeno od kogarkoli napisano, natiskano ali s štampljko odtisnjeno besedilo pristavlja svoj podpis singularno ali poslovodja ali pa prokurist, slednji s pristavkom p. p.

Vpiše se poslovodja Štefe Anton, čevljarski mojster v Kranju št. 26.

Izbrisejo se poslovodje in njih namestniki Bitenc Jože, Pernuš Ivan, Bajželj Peter in Pelko Anton.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 25. marca 1932.

Firm. 299 — Rg C II 159/14.

Sedež: Sv. Pavel pri Preboldu. Besedilo: **Norbert Zannier & sin, trgovina z raznim blagom, deželnimi pridelki, vinom in hmeljem.**

Obratni predmet: Trgovina z raznim blagom, deželnimi pridelki, vinom in hmeljem.

Izbrisejo se podružnice v Letušu, Lučah in Dolenji vasi, zbog prestanka.

Okrožno kot trgovinsko sodišče v Celju, odd. I., dne 13. aprila 1932.

Firm. 146/32 — Dr. I 185/13.

Sedež: Kranj. Besedilo: **Jugobruna, kranjske tekstilne tovarne, družba z o. z., Kranj.**

Po sklepu izrednega občnega zbora 9. marca 1932 sta se spremenila odstavka: »Šestič« in »Devetič« družabne pogodbe z dne 6. junija 1928.

Osnovna glavnicna se je zvišala od 500.000 Din na 1.000.000 Din in je v gotovini polno vplačana.

Izbrise se poslovodja ing. Taranza Mihoš, vpiše pa prokura Bruna Marije iz Plavy, ČSR.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 8. aprila 1932.

Firm. 346 — Rg C III 222/7.

Sedež: Ljubljana. Besedilo: **Alko, veletrgovina žganja, družba z o. z.**

Na podlagi soglasnih sklepov družabnikov tvrdke »Alko«, veletrgovina žganja, družba z o. z. in družabnikov tvrdke Rastlinska destilacija »Florian« (izdelovalec Edmund Kavčič) družba z o. z., obeh s sedežem v Ljubljani, prevzela je tvrdka »Alko« veletrgovina žganja družba z o. z. vsa aktiva in pasiva družbe Rastlinska destilacija »Florian« (izdelovalec Edmund Kavčič) družba z o. z. — in je zvišala svojo osnovno glavnico za 60.000 Din iz čistege prebitka prevzete imovine Rastlinske destilacije »Florian« (izdelovalec Edmund Kavčič) družba z o. z. v enakem znesku ter dodelila iz tega kot osnovne vloge bivšim družabnikom razdružene tvrdke njihove osnovne vloge in poslovne deleže, katere so ti tudi prevzeli. Osnovna glavnicna družbe znaša sedaj 135.000 Din. Radi tega se je z notarskim zapisom z dne 30. marca 1932 izpremenil § 5. družabne pogodbe z dne 5. februarja 1920.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 8. aprila 1932.

Firm. 341 — Rg C I 80/26.

Irzna poročila

Mariborsko sejsko poročilo. Na svinjski sejem dne 29. aprila 1932 je bilo pripeljanih 215 svinj; cene so bile sledeče: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari 40 do 70, 7 do 9 tednov 90 do 110, 3 do 4 mesece 150 do 250, 5 do 7 mesecev 300 do 350, 8 do 10 mesecev 400 do 450, 1 leto stari 600 do 800 Din; za 1 kg žive teže 5 do 6 Din, nirtve teže 7-50 do 9 Din. Prodanih je bilo 172 svinj.

KLISJEJE
vseh vrst fotografij ali risbah
izvrsuje najsolidnejše
KLISARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Poljedelstvo in naša trgovinska bilanca

V beograjski »Pravdi« piše o tem predmetu g. dr. T. Mitrović med drugim sledeče:

Ze najvišji zaščitnik naših poljedelcev samo Nj. Vel. kralj je v svojem prestolnem govoru povdarjal kako velike važnosti je poljedelstvo za gospodarski napredek naše države ter da je treba napeti vse sile, da se poljedelstvu omogoči čim boljši razvoj.

Da je naša država v resnici poljedelska država je bilo že nešteto povdarjeno, toda še vedno se ne posveča poljedelstvu pri nas one pažnje, kakor drugim gospodarskim granam z bolj avtoritativnimi

Notar DR. KREVL JOSIP

v Ljubljani

je preselil svojo notarsko pisarno s 1. majem t. l. iz Tavčarjeve ulice šte. 6

v Dalmatinovo ulico šte. 3

Brzjavni: **Krispercoloniale Ljubljana** — Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale

Lastnik: **Josip Verlič**

Ljubljana
Zaloge špirta, raznega žganja in konjaka.
Mineralne vode.
Ceniki na razpolago.

Dunajska cesta 33
Ustanovljeno leta 1840
Črna poštopilna.

KUVERTA
LJUBLJANA
TVORNICA KUVERT IN KONFEKCIJA PAPIRJA

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Jvan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih žit in rudniške vode.
Točna in solidna postrežba! — Zahtevajte cenik!

Priporočamo Vam
PUCH-KOLESA
ki so vedno na prvem mestu! Dobe se po solidni ceni, tudi na obroke, le pri tvrdki
IGN. VOK LJUBLJANA : KRANJ. : NOVO MESTO